

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Julkisen talouden kestävyys

VALTIO EXPO
BUDJETTIPÄÄLLIKÖ MIKA NIEMELÄ
9.5.2023

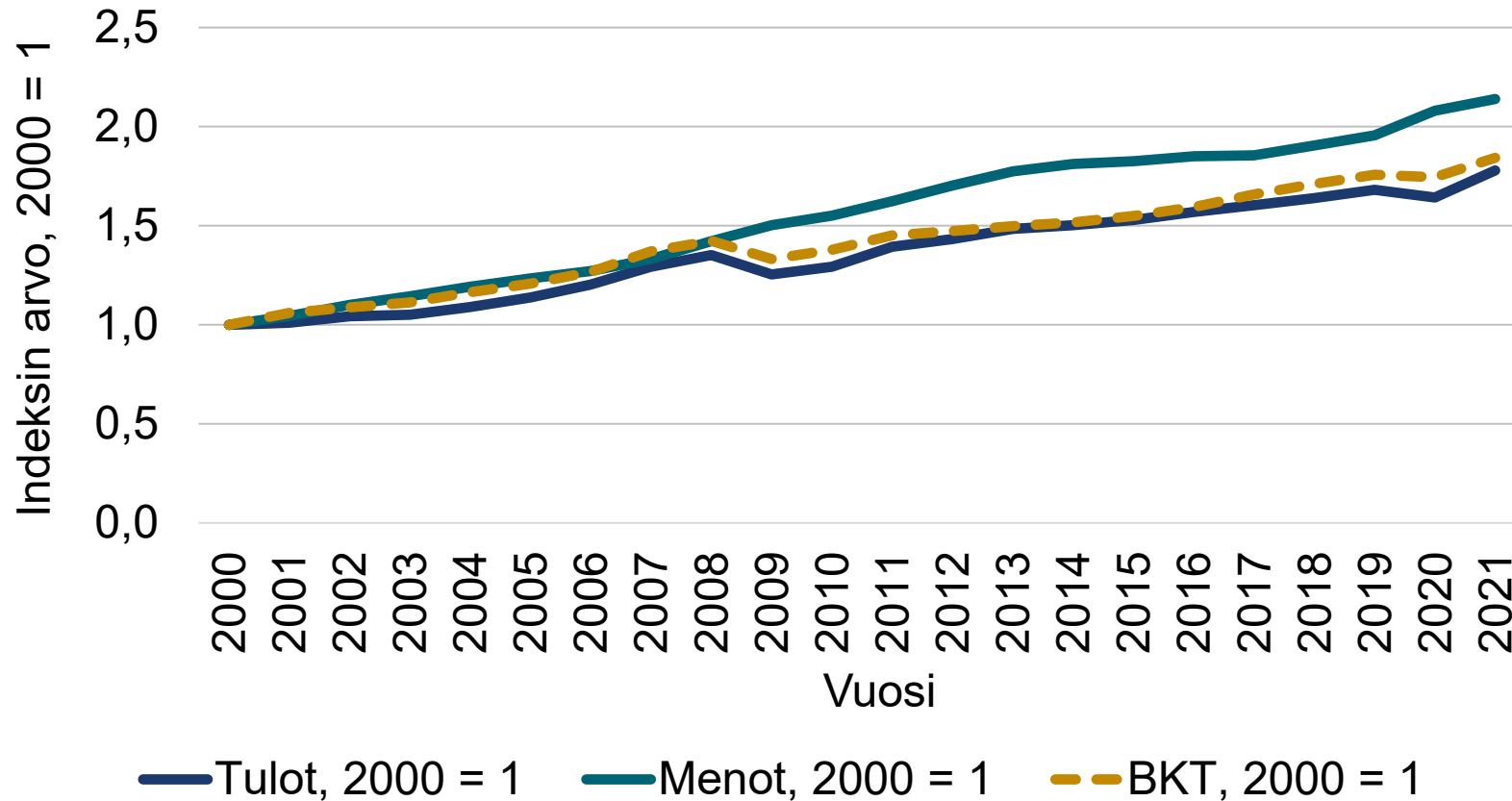
Edellytykset menestyksellemme ovat hyvät

- Hyvin toimivana demokratiana, innovatiivisena taloutena ja mahdollisuuksien tasa-arvon maana Suomella on monessa suhteessa edellytykset olla erittäin hyvinvoiva yhteiskunta.
- Kestävä julkinen talous luo pohjaa menestyksen edellytysten luonnille ja antaa meille mahdollisuuden huolehtia yhteiskuntamme peruspilareista ja vastata aikamme haasteisiin.
- Pitkäaikainen sekä talouskehityksen että julkisen talouden heikkous ovat synnyttäneet tilanteen, jossa päätöksiä julkisen talouden vahvistamiseksi on välttämätöntä tehdä.

Julkinen talous ei ole kestäväällä pohjalla

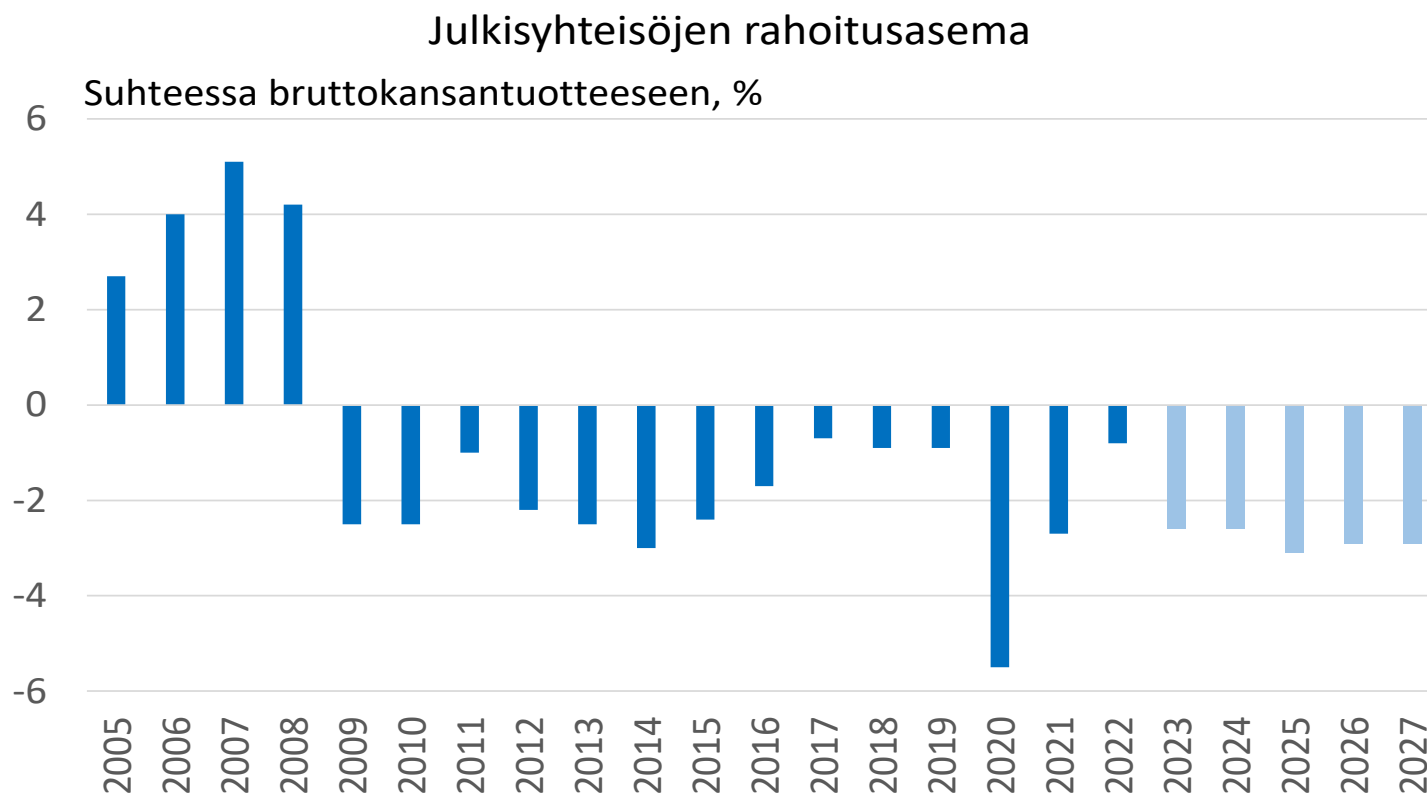
- Ikääntyminen on heikentänyt julkisen talouden tilaa jo vuosien ajan ja tekee niin pitkälle tulevaisuuteen.
- Akuutisti tilannetta vaikeuttavat Venäjän hyökkäyksen talousvaikutukset ja korkojen nousu.
- Samanaikaisesti julkisia varoja tarvitaan tulevaisuuden kannalta tärkeisiin kokonaisuuksiin, kuten:
 - turvallisuuteen,
 - vihreän siirtymän vauhdittamiseen,
 - osaamiseen ja
 - Tutkimus- ja kehittämistoimintaan

Julkisen talouden tulot ja menot erkanivat finanssikriisissä

- Julkisen talouden rakenteet on luotu nykyistä suotuisamman väestö- ja talouskehityksen aikana.
- Julkisen sektorin rahoituspohja ei nykyisellään riitä ylläpitämään kaikkia julkisen sektorin tehtäviä.
- Meno- ja tulorakennetta on korjattava merkittävästi, jotta julkinen talous saataisiin vakaalle uralle.

Julkisen talouden alijäämä piipahti v. 2022 koronaa edeltävällä tasolla

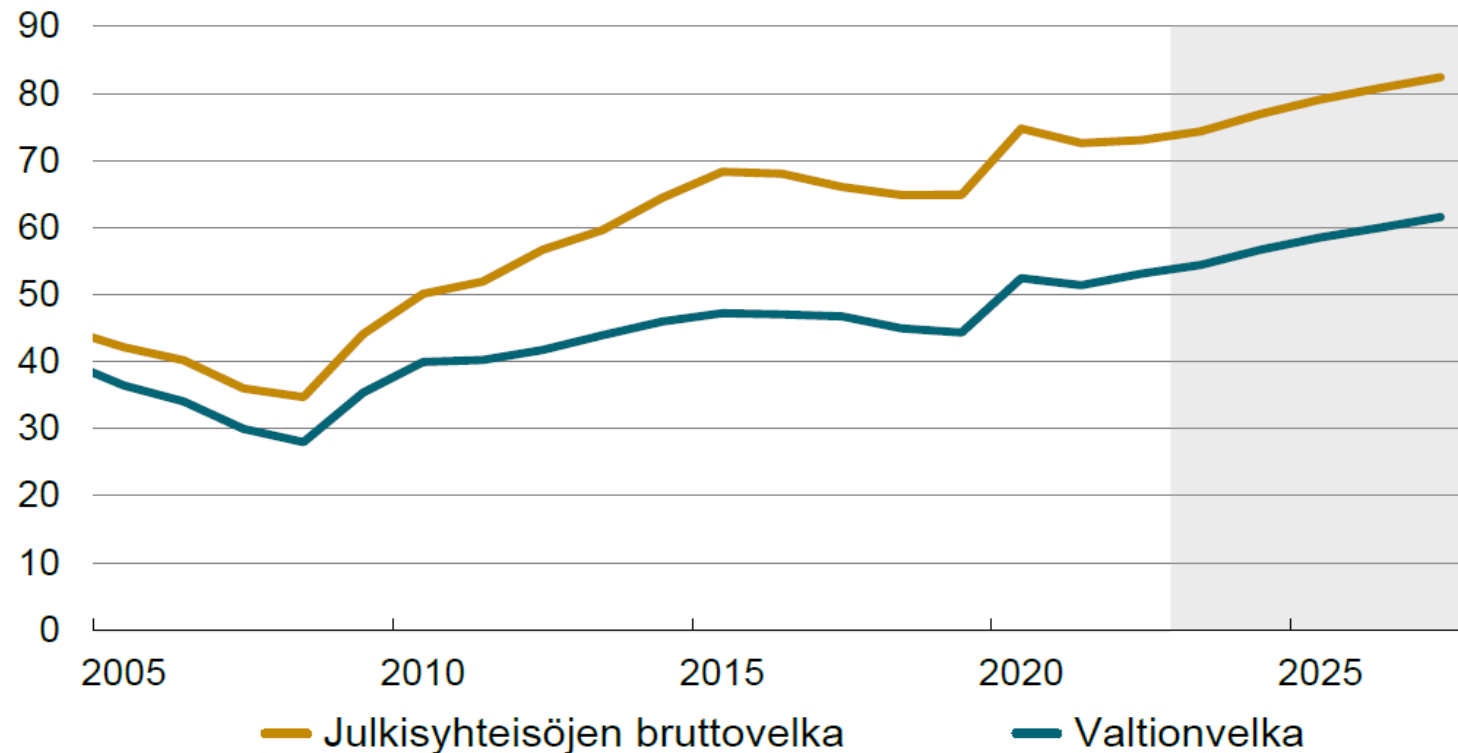

Lähteet: Tilastokeskus ja VM:n ennuste, kevät 2023.

- Julkisen talouden alijäämä pieneni vuonna 2022 koronapandemiaa edeltäneelle tasolle.
- Vuodesta 2023 lähtien alijäämä kasvaa uudelleen ja pysyy ilman uusia toimia mittavana pitkälle tulevaisuuteen.
- Hävittäjähankinnat syventävät alijäämää vuodesta 2025 alkaen.

Velkasuhde kääntyi uudelleen kasvuun

Julkisyhteisöjen velka suhteessa BKT:hen, %

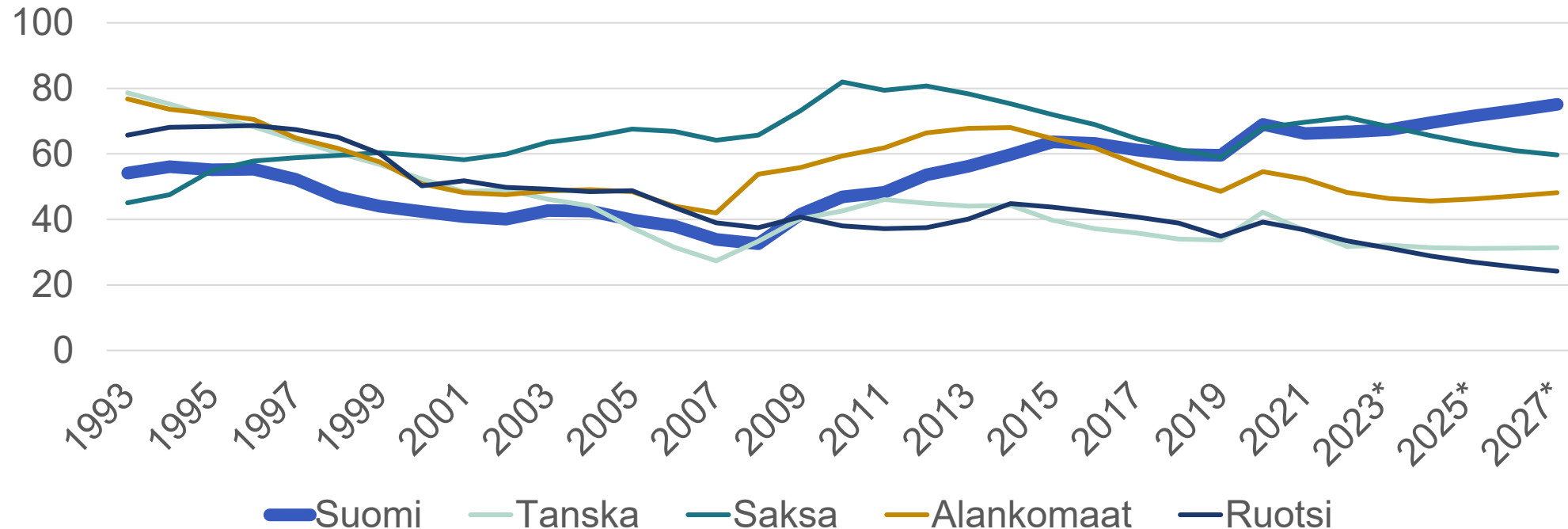

- Velkasuhteen kasvu pysähtyi väliaikaisesti alijäämän pienenemisen ja BKT:n euromääräisen kasvun vuoksi.
- Velkasuhde kääntyi uudelleen kasvuun 2022, ja ilman uusia päätöksiä kasvu jatkuu pitkälle tulevaisuuteen.

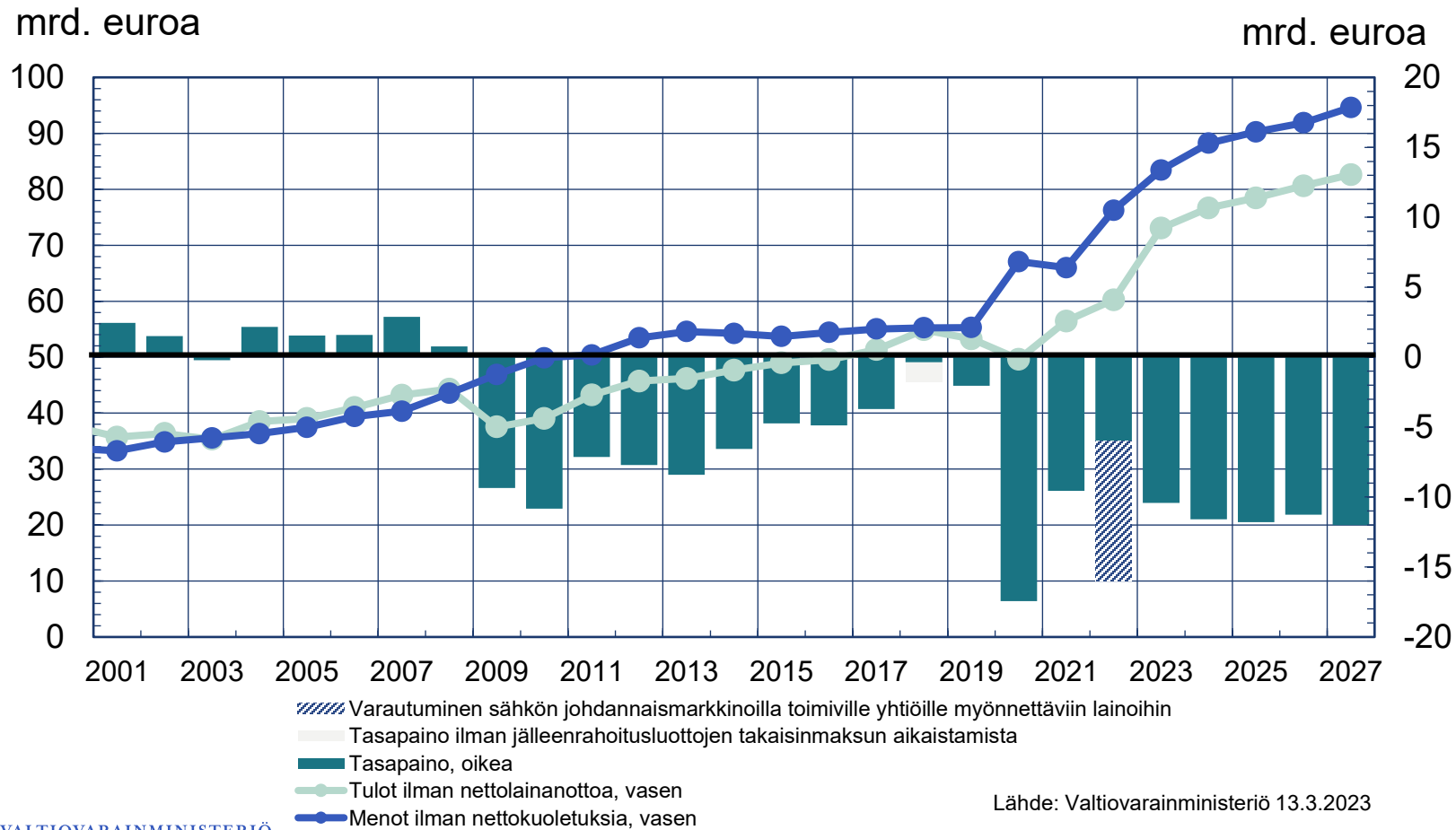
Lähde: Tilastokeskus, VM

Julkisen talouden velkasuhteemme suunta läheisiin verrokkimaihin

Julkisyhteisöjen velka suhteessa BKT:hen, %

Valtio jatkaa velkaantumistaan

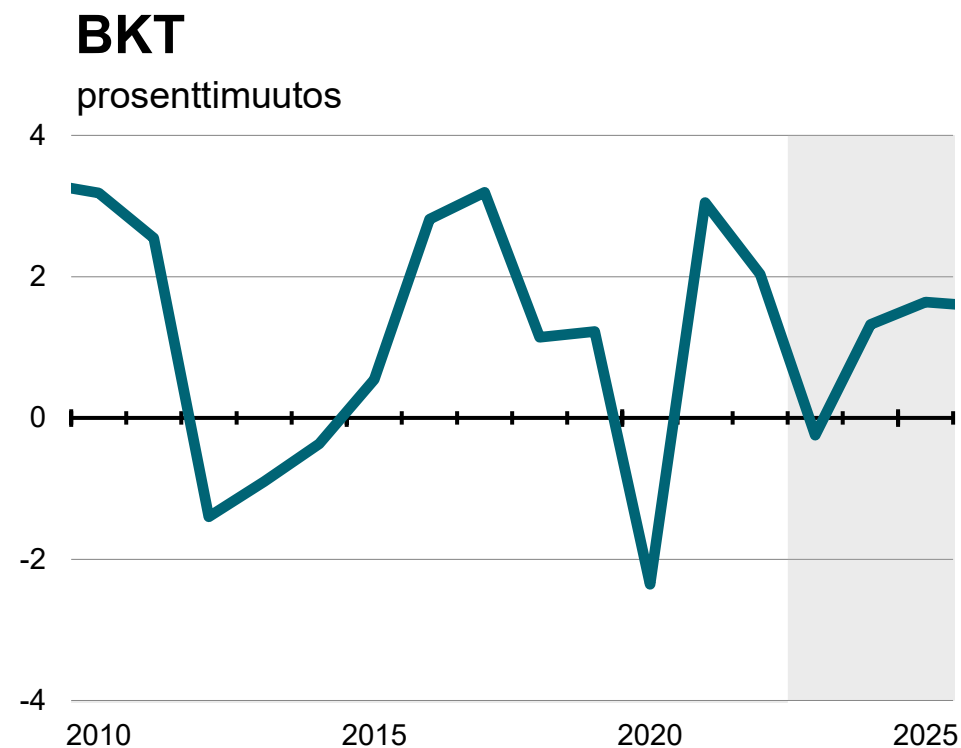
Tasapaino:

- 2020 (TP): -17,4 mrd. euroa
- 2021 (TP): -9,6 mrd. euroa
- 2022 (TP): -16,0 mrd. euroa
- 2023 (LTA): -10,4 mrd. euroa
- 2024 (JTS): -11,6 mrd. euroa
- 2025 (JTS): -11,8 mrd. euroa
- 2026 (JTS): -11,3 mrd. euroa
- 2027 (JTS): -12,0 mrd. euroa

Lähde: Valtiovarainministeriö 13.3.2023

Talouskasvusta ei ole julkisen taloutemme pelastajaksi

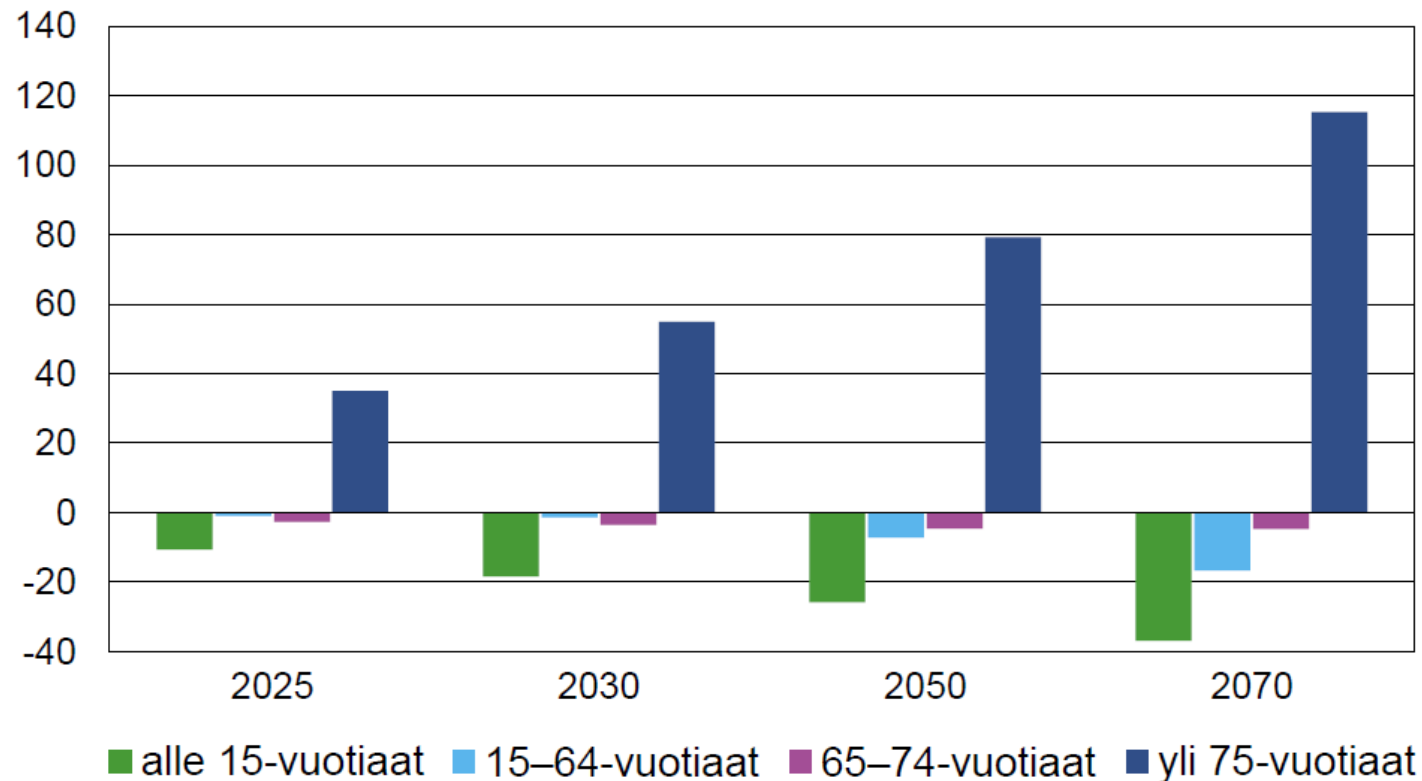
- Ponnistamme taantumasta kasvuun kuluvan vuoden lopulla, mutta BKT:n arvioidaan laskevan 0,2 % v. 2023.
- BKT 2024-25: +1,3 ja +1,6%.
- Lähivuosien jälkeen Suomen talouden ennustetaan kasvavan keskimäärin runsaat 1 % vuosittain.
- Kasvun edellytyksiä vaimentavat väestön ikääntyminen ja työn tuottavuuden pitkäaikaisen vaimean trendin jatkuminen.

Lähde: Tilastokeskus, VM

Väestön ikääntyminen painaa julkista taloutta vielä vuosikymmenten ajan

Väestönmuutos
suhteessa vuoteen 2018, %

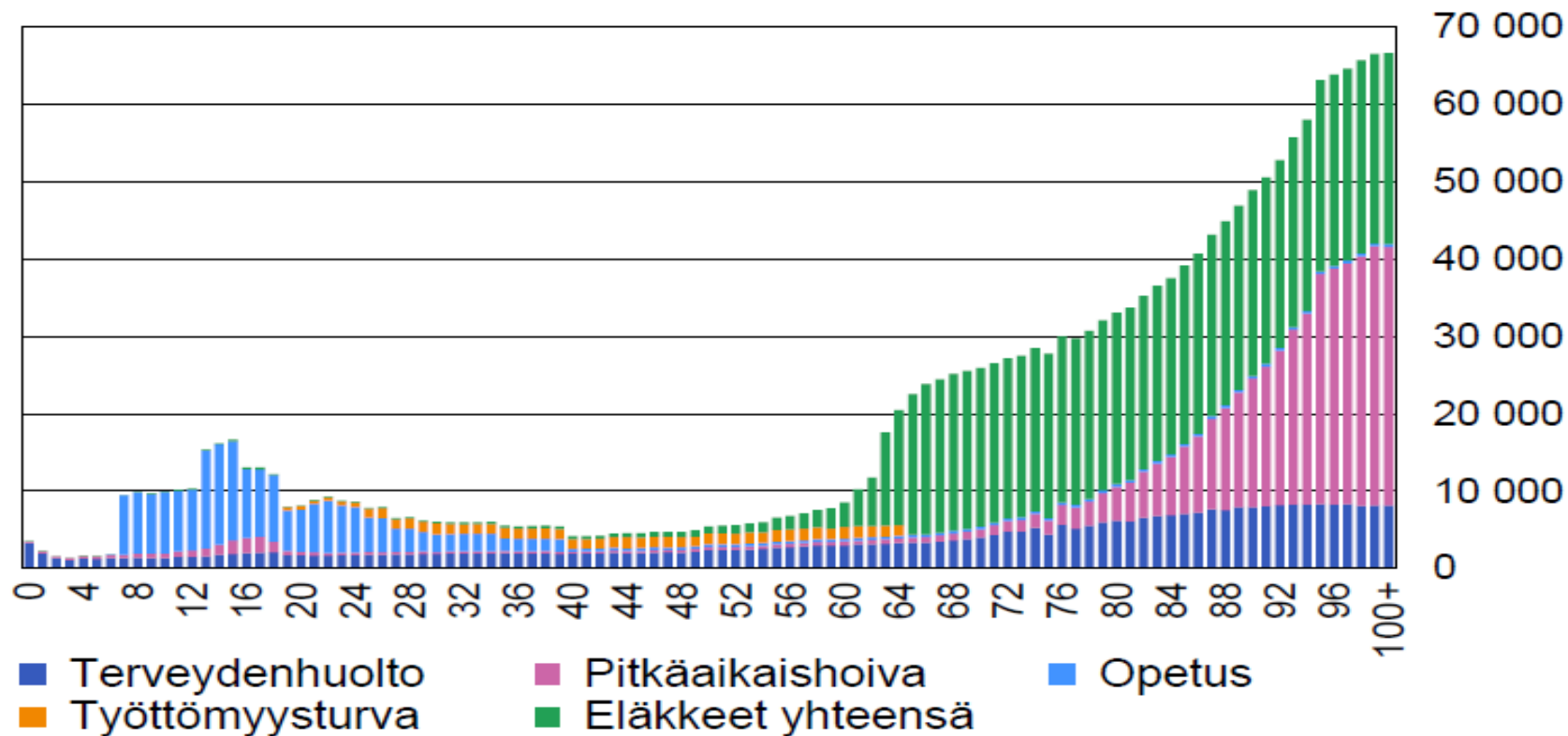
- 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa.
- Suuret ikäluokat ovat nyt keskimäärin noin 75-vuoden iässä.
- Suomalaisten keskimääräinen elinikä pitenee jatkuvasti.

Ikääntyvä väestö nostaa eläkkeitä ja tarvitsee palveluita

Ikäsidonnaiset menot ikäluokittain v. 2019

euroa henkeä kohden, keskiarvo

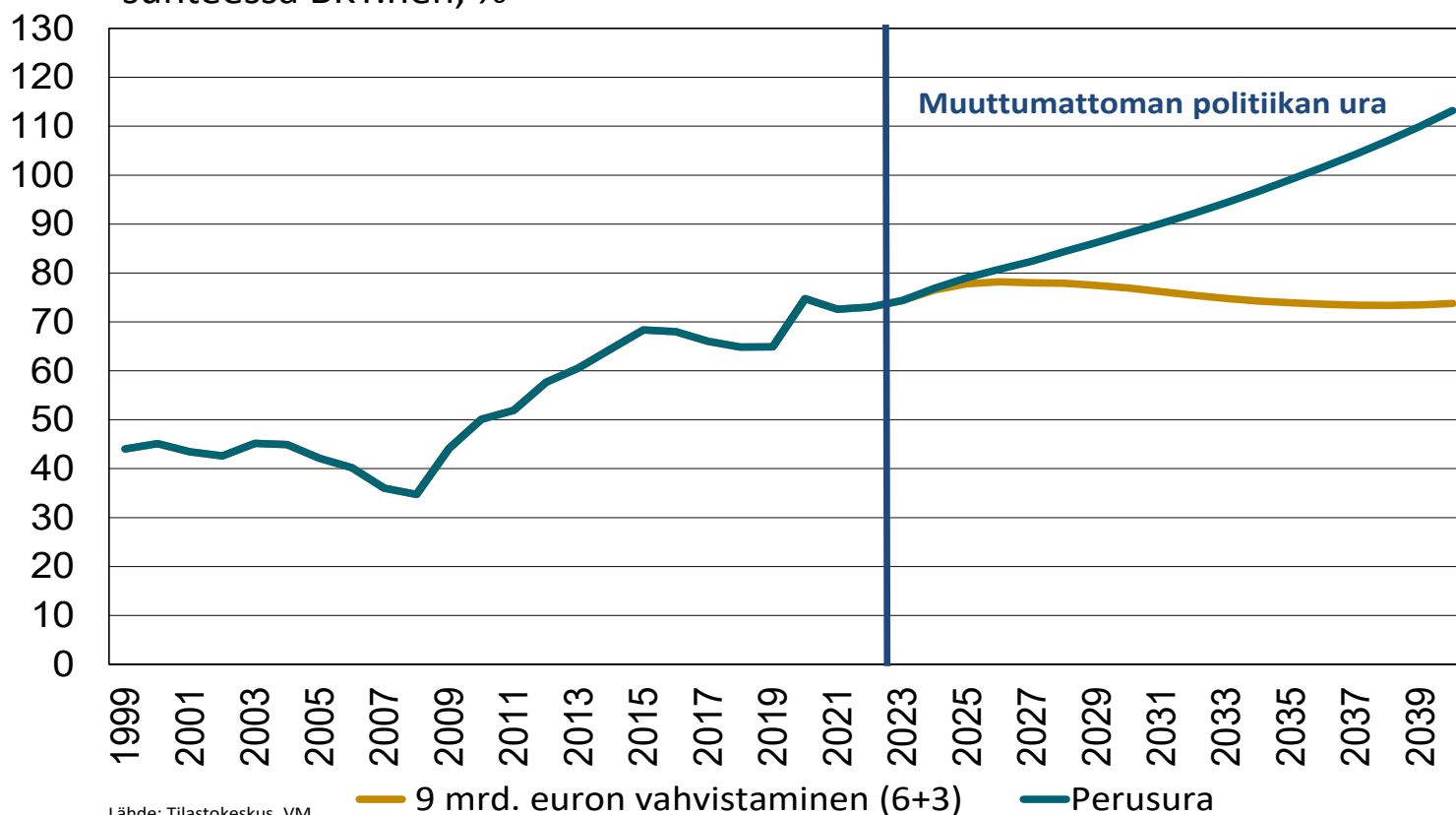
- **Terveydenhuollon** ja **pitkäaikaishoivan** menot kasvavat etenkin ikävuosista 75-80 lähtien.

Mitä julkisen talouden velkaantumiskehityksen taittaminen vaatii?

Päätöksiä 9 mrd. euron edestä julkisen talouden vahvistamiseksi

Julkisyhteisöjen velka

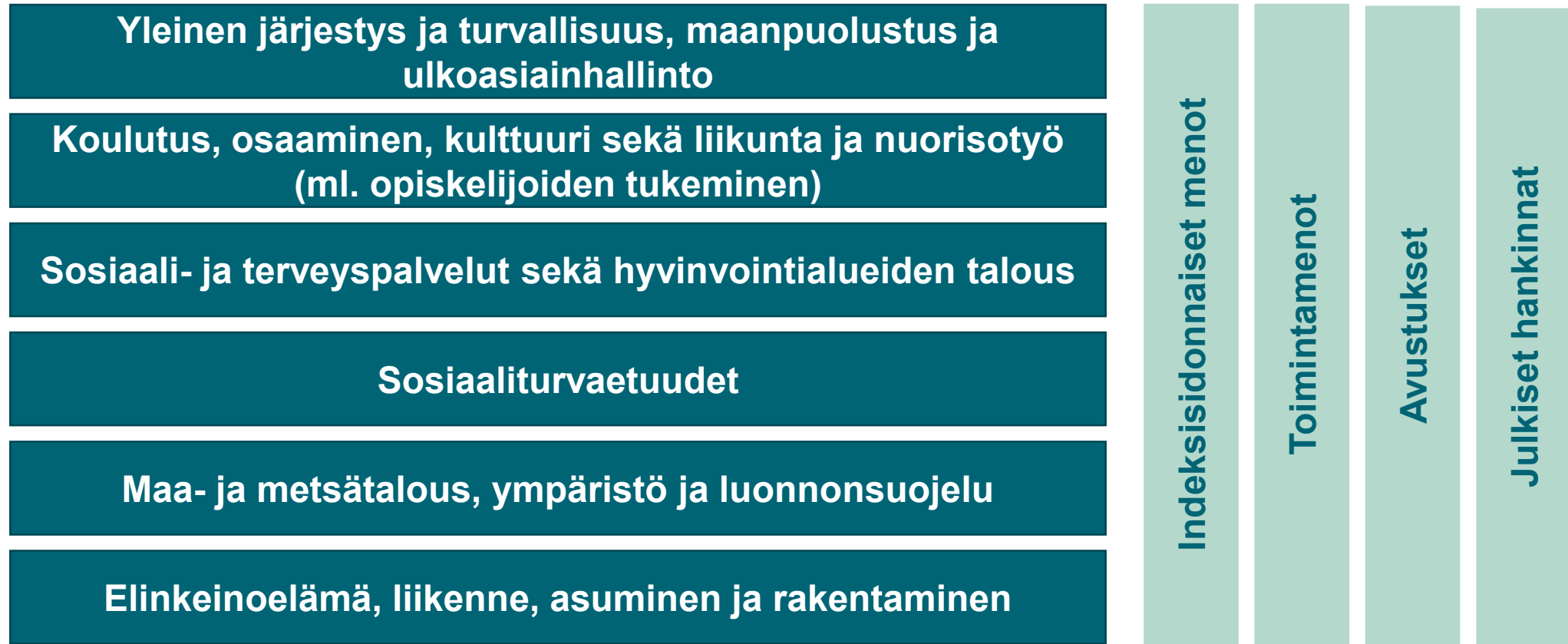
suhteessa BKT:hen, %

- Velka suhteessa BKT:hen ylittää 100 % 13 vuoden kuluttua, jos uusia päätöksiä ei tehdä.
- VM:n ehdottama 6+3 mrd. euron julkisen talouden vahvistaminen pysäyttäisi velkasuhteen kasvun runsaan 70 prosentin tasolle.

VM:n meno- ja rakennekartoituksen viitekehys

Työkalujen uskottavuuden palauttamista...

Kehysriihi

Puolustukseen yhteensä kaksi miljardia euroa, työmarkkinatukeen 20–30 euron aikaistettu korotus – hallituksen johto kertoi talouspäätöksistä

Kehykseen lisättiin sodan takia poikkeuslauseke turvallisuusmenoihin liittyen. Hallituksen mukaan sovituista, pysyvistä 370 miljoonan euron säästöistä päästiin sopuun.

Politiikka | Valtiontalous

Pääministeri Marin: Hallituksen sopima menokehys ylitetään ensi vuonnakin – puolustusmäärärahoja lisätään sadoilla miljoonilla

STT:n tiedot: Hallituspuolueet sopineet, että ensi vuonna menokehys ylittyy 900 miljoonalla eurolla – vuonna 2023 ylitys olisi 500 miljoonaa

Hallitus pysyy pystyssä. Puoliväliriihen keskeisistä kysymyksistä on löydetty sopu.

Talous

"Suomi on suoriutunut taloudessa esimerkillisesti pandemia-ajasta", IMF:n asiantuntija kiittää – Menokehyksiin olisi hyvä palata tulevina vuosina

Eduskunnan kyselytunti

Kyselytunnilla vaadittiin vastauksia menokehysten ylittämiseen – Vanhasen mukaan menot pakollisia ja välttämättömiä

Työkalujen päivittämistä aiemmasta oppien

VM:n työryhmä arvostelee menokehysten rikkomista

Valtiovarainministeriön työryhmä moittii hallitusta menokehysten rikkomisesta: "Kuluneella kaudella kehystä on rikottu ja runneltu"

Valtion talousarviot

Ministeriö haluaa suitsia tulevien hallitusten velanottoa ja ehdottaa, että valtionvelan koko lyötäisiin lukkoon useammille vaalikausille

"Piirun verran liian pitkälle viety kontrollia"

UUTISET | POLITIIKKA

VM:ssä esitetään uudistusta, jolla vältettäisiin Marinin hallituksen virheet julkisessa taloudenpidossa – laitavasemmisto ärähti

Ministeriön madonluvut tuskin miellyttävät

VM:n karu arvio: Tulevilla hallituksilla edessään 10 miljardin euron säästötalkoot ja leikkauksia: "Niukempia aikoja edessä"

Valtiovarainministeriön mielestä hallitusten pitäisi nimetä hallitusohjelmassaan menoleikkaukset ja muut toimenpiteet, joilla velan kasvua leikataan.

Vaatimus talouskurista saa tukea poliitikoilta

Julkisen talous | Valtiovarainministeriö esittää valtion rahojen käyttöön uusia, aikaisempaa selvästi tiukempia sääntöjä. HS kysyi eduskuntaan valittujen puolueiden johdolta, mitä ne ajattelivat ministeriön esityksistä. ▶ Uutiset A 6-8

POLITIIKKA

Virkamiesten luonnosteleva menokuri saa kiitosta eduskunnasta: "Viesti on tarpeellinen hätähuuto"

Sopeutustarpeen
mittakaava on sen
verran mittava, että
lähtökohtaisesti se
vaatii työllisyyttä
kohentavia
rakenteellisia toimia,
suoria säästöjä sekä
valtion tulojen
kasvattamista.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

MIKA NIEMELÄ, BUDJETTIPÄÄLLIKKÖ
MIKA.NIEMELA@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET